

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE

Na temelju članka 214. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13 i 78/15), ministar zaštite okoliša i prirode donosi

PRAVILNIK

O ZNAKU ZAŠTITE OKOLIŠA "PRIJATELJ OKOLIŠA"

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom uređuje se postupak i način dodjele znaka zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“, sadržaj mjerila, opis i postupak razvoja te način revizije mjerila, uvjeti za uporabu i oduzimanje znaka, izgled znaka kao i sastav i način rada savjetodavnog stručnog povjerenstva.

Članak 2.

Znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ (u daljnjem tekstu: znak Prijatelj okoliša) je dobrovoljni instrument zaštite okoliša kojim se označavaju proizvodi, a koji se u usporedbi sa sličnim proizvodima odlikuju manje negativnim utjecajem na okoliš u cjelokupnom životnom ciklusu. Znak Prijatelj okoliša potrošaču pruža potpunu, vjerodostojnu i znanstveno utemeljenu informaciju o utjecaju proizvoda na okoliš.

Članak 3.

Znak Prijatelj okoliša dio je politike zaštite okoliša i održivog razvoja čiji je cilj smanjiti negativni utjecaj proizvodnje i potrošnje na okoliš, na potrošnju prirodnih dobara, na klimu i na zdravlje. U međunarodnom sustavu znakova zaštite okoliša, znak Prijatelj okoliša spada u ekološke oznake tipa I, prema hrvatskoj normi HRN EN ISO 14024:2008 – Označivanje povezano s okolišem tipa I.

Članak 4.

Znak Prijatelj okoliša može se dodijeliti pravnim i fizičkim osobama koje proizvode ili distribuiraju proizvode, te trguju odnosno pružaju usluge koje pridonose učinkovitom korištenju energije i prirodnih dobara i većem stupnju zaštite okoliša.

Članak 5.

(1) U smislu ovog Pravilnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- 1) *Elaborat* je stručna podloga o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka Prijatelj okoliša,

- 2) *Fond* je Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost,
- 3) *Ministarstvo* je ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša,
- 4) *Ministar* je ministar nadležan za poslove zaštite okoliša,
- 5) *Mjerila* su kriteriji prema kojima se dodjeljuje znak Prijatelj okoliša, a na osnovu kojih se proizvod koji bitno manje opterećuje okoliš razlikuje od drugih proizvoda iz iste skupine,
- 6) *Nositelj znaka Prijatelj okoliša* je pravna ili fizička osoba koja je prošla sve faze postupka dodjele znaka Prijatelj okoliša te stekla pravo na svom proizvodu istaknuti taj znak,
- 7) *Ovlaštenik* je pravna ili fizička osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti okoliša i posebnim propisom,
- 8) *Potrošač* je svaka fizička osoba prema posebnom propisu o zaštiti potrošača,
- 9) *Potvrda* je potvrda o dodjeli znaka Prijatelj okoliša,
- 10) *Povjerenstvo* je savjetodavno stručno povjerenstvo,
- 11) *Proizvod* označava robu i usluge,
- 12) *Razvoj mjerila* je postupak koji uključuje izradu mjerila za novu skupinu proizvoda,
- 13) *Skupina proizvoda* su proizvodi koji su slični s obzirom na namjenu i uporabu ili imaju slična funkcionalna svojstva te su slični prema shvaćanju potrošača,
- 14) *Utjecaj na okoliš* znači svaku promjenu okoliša koja je u cijelosti ili djelomično nastala zbog djelovanja proizvoda na okoliš tijekom njegovog životnog ciklusa,
- 15) *Verifikacija* je postupak provjere i potvrđivanja usklađenosti proizvoda s mjerilima za odgovarajuću skupinu proizvoda, kojeg provodi ovlaštenik pri izradi elaborata,
- 16) *Zakon* je Zakon o zaštiti okoliša.

(2) Ostali pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju jednako značenje kao pojmovi koji se koriste u Zakonu.

(3) Izrazi koji u ovom Pravilniku imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se na muške i ženske osobe.

Članak 6.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se na sve proizvode dostupne za distribuciju, potrošnju ili uporabu na tržištu Republike Hrvatske, osim na:

- prehrambene proizvode (hranu i pića)
- farmaceutske proizvode (lijekovi za ljude, lijekovi u veterini, bilo koja vrsta medicinskih proizvoda)
- medicinsku opremu koja je namijenjena za profesionalnu uporabu ili koju propisuje ili nadzire ovlašteni zdravstveni radnik
- tvari i pripravke koji su, prema posebnim propisima, klasificirani kao toksični, opasni za okoliš, kancerogeni, toksični za reprodukciju ili mutageni
- robu proizvedenu postupkom kod kojeg postoji vjerojatnost da je u značajnoj mjeri štetan za ljude i/ili okoliš, ili koja pri normalnoj uporabi može biti štetna za ljude i/ili okoliš.

Članak 7.

(1) Ministarstvo je nadležno tijelo koje provodi postupak dodjele znaka Prijatelj okoliša i nadzora nad njegovom upotrebom te provodi postupak izrade mjerila za znak Prijatelj okoliša.

(2) Ministarstvo jamči neovisnost i neutralnost postupka dodjele, neutralnost tijela koja provode postupak verifikacije te transparentnost i vjerodostojnost postupaka u odnosu na podnositelje zahtjeva za dodjelu znaka Prijatelj okoliša.

II. MJERILA

Članak 8.

(1) Mjerila se razvijaju za one skupine proizvoda koje imaju značajan utjecaj na okoliš i čiji se negativan učinak može poboljšati.

(2) Mjerila za određenu skupinu proizvoda temelje se na okolišnoj prihvatljivosti proizvoda odnosno na manjem negativnom utjecaju proizvoda na okoliš u usporedbi sa sličnim ili istim proizvodima.

(3) Mjerila sadrže pokazatelje najznačajnijeg utjecaja proizvoda na okoliš, tijekom životnog ciklusa proizvoda (od crpljenja sirovine, proizvodnje, pakiranja i distribucije, uporabe do recikliranja, oporabe ili odlaganja).

(4) Mjerila se temelje na znanstvenim spoznajama i najnovijim tehnološkim dostignućima.

(5) Mjerila se određuju tako da se potakne racionalno korištenje prirodnih dobara i energije, smanjenje emisija onečišćujućih tvari i stakleničkih plinova u okoliš, smanjenje potrošnje kemikalija, smanjenje nastanka otpada i iskorištenje vrijednih svojstava otpada te poduzele druge mjere u svrhu zaštite okoliša.

(6) Mjerila su primjenjiva, razumljiva i dokaziva.

(7) Da bi dobio znak Prijatelj okoliša proizvod mora udovoljiti svim mjerilima za tu skupinu proizvoda.

(8) Znak Prijatelj okoliša ne može se dodijeliti proizvodu ako nisu razvijena mjerila za tu skupinu proizvoda.

Članak 9.

(1) Mjerila sadrže:

- naziv i opis skupine proizvoda
- pokazatelje zaštite okoliša koji pokazuju značajan utjecaj na okoliš u životnom ciklusu proizvoda
- uvjete zaštite okoliša za pojedini pokazatelj zaštite okoliša
- zahtjeve za procjenu i verifikaciju mjerila
- razlog dodjele znaka Prijatelj okoliša
- uvjete za uporabu logotipa znaka Prijatelj okoliša
- tekst koji se upisuje u donjoj polovici kružnice grafičkog prikaza znaka Prijatelj okoliša
- rok važenja mjerila.

(2) Pokazatelji zaštite okoliša utvrđuju se prema tablici za procjenu životnog ciklusa proizvoda iz Priloga I. ovog Pravilnika.

(3) Uvjeti zaštite okoliša utvrđuju se za pojedini pokazatelj zaštite okoliša uzimajući u obzir:

- tehnološku i ekonomsku izvedivost prilagodbe određenog proizvoda u razumnom vremenskom razdoblju
- utjecaj na okoliš
- mogućnost zamjene opasnih tvari sigurnijima ili manje opasnima
- mogućnost mjerenja i točnost
- zdravstvene i sigurnosne aspekte
- sposobnost proizvoda da udovolji potrebama potrošača
- mogućnost recikliranja nakon kraja životnog ciklusa proizvoda

(4) Utjecaji na okoliš tijekom predproizvodnje (primjerice: faza vađenja odnosno crpljenje sirovine ili proizvodnja i procesiranje sirovina i energenata) uzimaju se u obzir ukoliko je to tehnološki moguće.

(5) Povjerenstvo predlaže rok važenja mjerila za skupinu proizvoda i tekst koji se upisuje u donju polovicu grafičkog prikaza znaka Prijatelj okoliša iz Priloga IV. ovog Pravilnika.

Razvoj i revizija mjerila

Članak 10.

(1) Ministarstvo pokreće postupak razvoja i revizije mjerila nakon isteka roka važenja mjerila ili ranije na prijedlog Povjerenstva.

(2) Prijedlog za razvoj i reviziju mjerila može podnijeti Ministarstvu i svaka zainteresirana pravna i fizička osoba te o opravdanosti istog odlučuje Povjerenstvo.

(3) U postupku revizije mjerila se mogu izmijeniti, staviti izvan snage ili im se produžuje rok njihova važenja.

(4) Stručnu podlogu o utvrđivanju mjerila (dalje u tekstu: prijedlog mjerila) u postupku razvoja i revizije mjerila izrađuje ovlaštenik u skladu s Prilogom I. ovoga Pravilnika.

(5) Prijedlog mjerila iz prethodnog stavka dostavlja se Ministarstvu na daljnje postupanje.

(6) U slučaju utvrđenih nedostataka Ministarstvo će zatražiti dopunu prijedloga mjerila u najdužem roku od 30 dana.

(7) Prijedlog mjerila objavljuje se na službenoj internetskoj stranici Ministarstva na rok od 30 dana radi javne rasprave.

(8) Ministarstvo će zatražiti mišljenje Povjerenstva o prijedlogu mjerila i pristiglim mišljenjima iz javne rasprave, u roku od 30 dana.

Članak 11.

(1) Po primitku mišljenja Povjerenstva iz članka 10. ovoga Pravilnika Ministar odlukom donosi mjerila.

(2) Odluka iz prethodnog stavka sadrži naziv skupine proizvoda za koju se donose mjerila, rok važenja mjerila i tekst koji se upisuje u donju polovicu grafičkog prikaza znaka Prijatelj okoliša iz Priloga IV. ovoga Pravilnika.

(3) Mjerila se objavljuju na internetskoj stranici Ministarstva.

III. SAVJETODAVNO STRUČNO POVJERENSTVO

Članak 12.

(1) Stručni poslovi vezani za znak Prijatelj okoliša obuhvaćaju:

- davanje mišljenja o opravdanosti razvoja mjerila, reviziji ili stavljanja mjerila izvan snage
- davanje mišljenja o prijedlogu mjerila i usklađenosti prijedloga mjerila s odredbama ovog Pravilnika
- davanje mišljenja o zahtjevu za dodjelu znaka Prijatelj okoliša i o elaboratu o usklađenosti proizvoda s mjerilima
- predlaganje dodjele znaka Prijatelj okoliša
- davanje mišljenja o drugim temama vezanim za eko-označavanje
- sudjelovanje u planiranju promidžbenih aktivnosti vezanih za Prijatelja okoliša.

(2) Savjetodavno stručno povjerenstvo imenovano za dodjelu znaka zaštite okoliša Europske unije – EU Ecolabel prema posebnom propisu obavlja i stručne poslove iz prethodnog stavka (dalje u tekstu: Povjerenstvo).

(3) Na poziv, sjednici Povjerenstva mogu biti nazočni predstavnici ovlaštenika i drugih pravnih i fizičkih osoba od interesa za postupak razvoja i revizije mjerila za znak Prijatelj okoliša (predstavnici stručnih institucija za pojedina područja, predstavnici udruga koje djeluju na području zaštite okoliša, udruga potrošača i drugi).

IV. POSTUPAK DODJELE ZNAKA PRIJATELJ OKOLIŠA

Zahtjev za dodjelu znaka Prijatelj okoliša

Članak 13.

(1) Svaka pravna i fizička osoba iz članka 4. ovog Pravilnika može za proizvod za koji postoje mjerila za znak Prijatelj okoliša podnijeti Ministarstvu zahtjev za dodjelu znaka Prijatelj okoliša u pisanom obliku putem obrasca zahtjeva iz Priloga II. ovog Pravilnika i na elektroničkom mediju (CD, DVD i sl.).

(2) Izgled i sadržaj zahtjeva za dodjelu znaka Prijatelj okoliša (u daljnjem tekstu: zahtjev) utvrđen je obrascem u Prilogu II. ovog Pravilnika.

(3) Uz zahtjev se prilaže elaborat o usklađenosti proizvoda s mjerilima (u daljnjem tekstu: elaborat).

(4) Elaborat izrađuje ovlaštenik u skladu sa sadržajem iz Priloga III. ovog Pravilnika.

(5) Troškove izrade elaborata snosi podnositelj zahtjeva.

(6) Ministarstvo će uredni zahtjev za dodjelom znaka Prijatelj okoliša zajedno s elaboratom dostaviti Povjerenstvu na mišljenje te zatražiti očitovanje Povjerenstva u najdužem roku od 30 dana.

(7) Ako Povjerenstvo donese pozitivno mišljenje o zahtjevu i elaboratu iz prethodnog stavka tada Ministarstvo, a na prijedlog Povjerenstva, pokreće postupak dodjele znaka Prijatelj okoliša

o čemu, putem elektroničke pošte ili neposrednim uručanjem pismena ili slanjem pismena poštom, Ministarstvo obavještava podnositelja zahtjeva.

(8) Ako Povjerenstvo utvrdi da zahtjev i elaborat ne sadrži sve podatke i dokaze sukladno mjerilima ili iznese druge opravdane primjedbe na njegov sadržaj, Ministarstvo će zatražiti dopunu elaborata u roku od 60 dana od dana slanja obavijesti podnositelju zahtjeva.

(9) Ako podnositelj zahtjeva za dodjelu nije u roku iz prethodnog stavka otklonio nedostatke u elaboratu koji onemogućuje postupanje po zahtjevu, Ministarstvo će posebnom odlukom odbaciti zahtjev.

(10) Odluka iz prethodnog stavka ovog članka Pravilnika je upravni akt, protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Dodjela znaka Prijatelj okoliša

Članak 14.

(1) Ministarstvo odlukom dodjeljuje znak Prijatelj okoliša. Odluka o dodjeli znaka Prijatelj okoliša nije upravni akt.

(2) Znak Prijatelj okoliša se dodjeljuje na rok ne duži od roka važenja mjerila.

(3) Odluka iz prethodnog stavka sadrži:

- naziv proizvoda za koji se znak Prijatelj okoliša dodjeljuje,
- naziv podnositelja zahtjeva,
- naziv skupine proizvoda kojoj proizvod pripada,
- tekst koji se upisuje u donju polovicu grafičkog prikaza znaka Prijatelj okoliša iz Priloga IV. ovog Pravilnika,
- rok na koji se odobrava uporaba.

(4) Uz Odluku se podnositelju zahtjeva dostavljaju upute o načinu stavljanja znaka Prijatelj okoliša na proizvode u elektroničkom obliku.

(5) Danom donošenja odluke o dodjeli znaka Prijatelj okoliša podnositelj zahtjeva postaje nositelj znaka Prijatelj okoliša te smije isticati znak Prijatelj okoliša na proizvodu iz odluke.

(6) Radi sinergije jednakovrijednih znakova zaštite okoliša nositelj znaka zaštite okoliša Europske unije - EU Ecolabel koji je taj znak dobio prema posebnom propisu, može, na zahtjev nositelja postati i nositelj znaka Prijatelj okoliša bez provođenja postupka dodjele znaka Prijatelj okoliša, te ima sva prava iz ovog Pravilnika.

(7) Ako se mjerila stave izvan snage znak Prijatelj okoliša dodijeljen za proizvod po ranije utvrđenim uvjetima može se koristiti najdulje godine dana od dana donošenja odluke o stavljanju mjerila izvan snage.

(8) Za promjene značajki proizvoda kojemu je dodijeljen znak Prijatelj okoliša, a koje ne utječu na udovoljavanje mjerilima ne podnosi se novi zahtjev, ali je obaveza nositelja znaka Prijatelj okoliša izvijestiti Ministarstvo o takvim promjenama.

(9) Kada su se proizvodu kojem je dodijeljen znak Prijatelj okoliša promijenila svojstva odnosno sastav podnosi se novi zahtjev.

(10) Na temelju odluke iz stavka 1. ovog članka Ministarstvo nositelju znaka Prijatelj okoliša izdaje potvrdu koja se može koristiti u promidžbene svrhe.

Registar

Članak 15.

- (1) Ministarstvo vodi registar nositelja znaka Prijatelj okoliša.
- (2) Registar se objavljuje na internetskoj stranici Ministarstva.

V. ZNAK PRIJATELJ OKOLIŠA

Izgled znaka Prijatelj okoliša

Članak 16.

- (1) Znak Prijatelj okoliša se sastoji od dvije koncentrične kružnice s najmanjim promjerom kružnice 15 mm. U unutarnjem krugu je stiliziran prikaz ptice i ribe.
- (2) U prostoru između kružnica, u gornjoj polovici, ispisana je poruka »PRIJATELJ OKOLIŠA«.
- (3) U prostoru između kružnica, u donjoj polovici kružnica, ispisuje se tekst u kojem se navodi razlog dodjele utvrđen mjerilima.
- (4) Stilizirani prikaz ptice i ribe tiska se na jednobojnoj podlozi.
- (5) Grafički prikaz znaka Prijatelj okoliša otisnut je u Prilogu IV. ovog Pravilnika.

Članak 17.

Uvjeti za uporabu i oduzimanje znaka Prijatelj okoliša

- (1) Znak Prijatelj okoliša se može istaknuti samo na proizvodu kojem je dodijeljen, u roku određenom odlukom iz članka 14. ovog Pravilnika.
- (2) Znak Prijatelj okoliša se mora koristiti pažnjom dobrog gospodarstvenika.
- (3) Korištenje znaka Prijatelj okoliša ne utječe na ispunjavanje zahtjeva zaštite okoliša i drugih zahtjeva prema posebnim propisima koji se primjenjuju tijekom životnog ciklusa proizvoda.
- (4) Znak Prijatelj okoliša oduzet će se nositelju znaka Prijatelj okoliša u slučajevima kršenja odredbi odluke o dodjeli te u ostalim slučajevima propisanim Zakonom.
- (5) Zalihe proizvoda sa znakom Prijatelj okoliša proizvedene do dana isteka roka na koji je dodijeljen mogu biti na tržištu s otisnutim znakom i nakon isteka roka na koji je znak dodijeljen najdulje jednu godinu nakon isteka tog roka.

Promidžba znaka Prijatelj okoliša

Članak 18.

- (1) Ministarstvo će u suradnji s Fondom i Povjerenstvom poduzimati promidžbene aktivnosti u svrhu podizanja svijesti poslovnog sektora, proizvođača, trgovaca, potrošača i javnosti o važnosti znaka Prijatelj okoliša.

(2) Informiranje javnosti o znaku Prijatelj okoliša provodi Ministarstvo i Fond.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 19.

Prilozi I., II., III. i IV. su sastavni dijelovi ovog Pravilnika.

Članak 20.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o znaku zaštite okoliša (Narodne novine, br. 70/08 i 81/11).

Članak 21.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

KLASA: 351-04/16-01/04
URBROJ: 517-06-1-2-16-12
Zagreb, 20. rujna 2016.

MINISTAR

dr. sc. Slaven Dobrović, v.r.

PRILOG II.

OBRAZAC ZAHTJEVA ZA DODJELU ZNAKA PRIJATELJ OKOLIŠA

1. Podaci o podnosiocu zahtjeva

1.1. Naziv poduzeća/obrta (u Sudskom/Obrtnom registru)				
1.2. Sjedište (sjedište poduzeća/obrta- adresa iz Sudskog/Obrtnog registra)	adresa:			
	tel/faks:			
	e-pošta:			
1.3. OIB	1.4. NKD	1.5. veličina poduzeća*		
1.6. Zahtjev podnosi kao				
a) proizvođač	b) uvoznik	c) pružatelj usluge	d) trgovac na veliko	e) trgovac na malo
1.7. Sustav upravljanja okolišem (ako postoji)	a) EMAS			
	b) HRN EN ISO 14001:2015			
1.8. Odgovorna osoba (ovlaštena za zastupanje)	ime i prezime:			
	OIB:			
	funkcija:			
	tel/GSM:			
				e-pošta:

* Prema kategorizaciji veličine poduzetnika prema posebnom propisu kojim se uređuje poticanje razvoja malog gospodarstva u Hrvatskoj.

2. Podaci o proizvodu

2.1. Naziv (registrirano ime)	
2.2. Skupina proizvoda	
2.3. Namjena	
2.4. Mjesto proizvodnje	
2.5. Godišnje proizvedena količina (okvirno)	
2.6. Prethodno izdani certifikati (ako postoje, priložiti presliku)	

3. Podaci o ovlašteniku

3.1. Ime/naziv OIB	
3.2. Kontakt podaci	adresa:
	tel/faks:
	e-pošta:

4. Elaborat

4.1. Priložen je elaborat o usklađenosti proizvoda s mjerilima (prema članku 13. ovog Pravilnika)	
---	--

U _____, _____.
mjesto datum

potpis odgovorne osobe

PRILOG III.

SADRŽAJ ELABORATA O USKLAĐENOSTI PROIZVODA S MJERILIMA

I. Naslovna stranica

- naziv ovlaštenika, sjedište,
- naziv elaborata (npr. *Elaborat o usklađenosti proizvoda XY s mjerilima za skupinu proizvoda „XY“ u svrhu dodjele znaka zaštite okoliša Prijatelj okoliša*),
- datum izrade elaborata.

II. Podaci o ovlašteniku

- preslika važećeg rješenja Ministarstva za obavljanje poslova izrade elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishoda zaštitnog znaka Prijatelj okoliša,
- odgovorna osoba ispred ovlaštenika i popis stručnih osoba ovlaštenika i vanjskih stručnjaka koji su sudjelovali u izradi elaborata.

III. Opći podaci

- naziv proizvoda za koji se traži znak Prijatelj okoliša,
- naziv skupine proizvoda i mjerila,
- podaci o naručitelju izrade elaborata,
- datum izvršenja verifikacije.

IV. Analiza usklađenosti proizvoda s mjerilima

- uvod: detaljan opis proizvoda kroz životni ciklus proizvoda,
- ako je primjenjivo, opis izvršenog pregleda, postrojenja/objekta i dokumentacije,
- opis usklađenosti s mjerilima i dokazi,
- opis aktivnosti koje su poduzete kako bi se smanjio negativni učinak na okoliš,
- ako je primjenjivo, navesti ostale dobrovoljne instrumente zaštite okoliša (*npr. posjedovanje drugih eko-oznaka, relevantnih međunarodnih normi, EMAS, nagrade i priznanja u području zaštite okoliša*).

V. Zaključak

- izjava ovlaštenika o utvrđenoj usklađenosti proizvoda s propisanim mjerilima za odgovarajuću skupinu proizvoda,
- potpis odgovorne osobe ovlaštenika.

PRILOG IV.

GRAFIČKI PRIKAZ ZNAKA

PRIJATELJ OKOLIŠA

